

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 503/2018-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. októbra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej zákonnými zástupcami [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Arendackým, advokátska kancelária, Železničiarska 13, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 a 4 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24 Co 59/2018 zo 6. júna 2018, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť maloletej [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. augusta 2018 doručená sťažnosť maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len

„sťažovateľka“), zastúpenej zákonnými zástupcami [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Arendackým, advokátska kancelária, Železničiarska 13, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 ods. 1 a 4 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 24 Co 59/2018 zo 6. júna 2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa ako žalobkyňa na Okresnom súde Galanta (ďalej len „okresný súd“) domáhala, aby súd zaviazal žalovaného – [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“) – ako zriaďovateľa Základnej školy s materskou školou [REDACTED], ktorá je základnou školou bez právnej subjektivity, uhradiť jej istinu vo výške 1 741 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody.

Ku škode spočívajúcej v bolestnom a v sťažení spoločenského uplatnenia došlo v dôsledku školského úrazu sťažovateľky ako žiačky prvého ročníka základnej školy počas vyučovania 11. septembra 2012 po tom, ako školská lavica padla na ruku sťažovateľky.

Okresný súd žalobu sťažovateľky rozsudkom sp. zn. 5 C 268/2014 z 23. októbra 2017 zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že na základe vykonaného dokazovania nezistil, že by na strane žalovaného došlo k protiprávnemu konaniu, a z tohto dôvodu sa ani nezaoberal ostatnými predpokladmi na vznik zodpovednosti žalovaného za škodu. Okresný súd ďalej v tejto súvislosti konštatoval, že sťažovateľka ako žalobkyňa v konaní nepreukázala, že by žalovaný porušil akúkoľvek právnu povinnosť vrátane prevenčnej, prípadne zanedbal náležitý dohľad.

Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 24 Co 59/2018 zo 6. júna 2018 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

Krajský súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, ako aj s odôvodnením jeho rozsudku a doplnil, že § 144 ods. 1 písm. o) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 245/2008 Z. z.“) predstavuje iba všeobecné zakotvenie práva žiaka na náhradu škody, avšak nepredstavuje špeciálnu úpravu vo vzťahu k Občianskemu zákonníku. Práve preto, že toto právo nie je v zákone č. 245/2008 Z. z. ani inde bližšie špecifikované, aplikujú sa aj v tomto prípade ustanovenia o všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa Občianskeho zákonníka.

Sťažovateľka v sťažnosti poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 26/94 z 10. mája 1994, podľa ktorého obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatňovaní práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, ale jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu. Sťažovateľka sa domnieva, že napadnutým rozsudkom krajského súdu bolo porušené jej základné právo na súdnu a inú právnu ochranu zakotvené v čl. 46 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, právo na spravodlivé súdne konanie zakotvené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, právo na účinný opravný prostriedok zakotvené v čl. 13 dohovoru a vzhľadom na predmet sporu v konaniach pred všeobecnými súdmi aj právo vlastniť a nerušene užívať majetok zakotvené v čl. 20 ústavy, v čl. 11 ods. 1 a 4 listiny a v čl. 1 dodatkového protokolu.

Sťažovateľka poukazuje na to, že účelom civilného sporového konania je okrem iného spravodlivý proces, ktorý je neopomenuteľnou podmienkou existencie demokratického právneho štátu. Nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa uskutočňuje v ústavnom a zákonom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu tak, ako vyplývajú z čl. 36 a nasl. listiny, ako aj čl. 1 ústavy. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) súdom ukladá, aby rozhodovali na základe zisteného skutkového stavu veci (§ 215 CSP), keď dôkazy vykonané v konaní hodnotí súd podľa zásad voľného hodnotenia dôkazov (§ 191 CSP).

Sťažovateľka tiež zdôrazňuje, že obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s hmotnoprávnymi alebo procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (II. ÚS 85/06).

Podľa sťažovateľky interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany všeobecných súdov v danom prípade zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy.

Súdy v prejednávanej veci pochybili predovšetkým pri hodnotení zodpovednosti za škodu podľa § 144 ods. 1 písm. o) zákona č. 245/2008 Z. z., ktorú nepovažovali za špeciálnu úpravu zodpovednosti, pretože neupravuje jednotlivé atribúty vzniku zodpovednosti za škodu. Súdy podrobnejšie nerozvinuli, ktoré atribúty vzniku zodpovednosti (resp. práva na náhradu škody) nie sú v § 144 ods. 1 písm. o) zákona č. 245/2008 Z. z. výslovne či implicitne zahrnuté, v tomto smere možno rozhodnutia súdov považovať za nepreskúmateľné, čo je samo osebe dôvodom na ich zrušenie.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd

„vydal nález o porušení základného práva sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva sťažovateľky na účinný opravný prostriedok v zmysle článku 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj práva sťažovateľky vlastniť a nerušene užívať majetok v zmysle článku 20 Ústavy Slovenskej republiky, v článku 11 ods. 1 a 4 Listiny základných práv a slobôd a článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 06.06.2018, č. k. 24Co/59/2018 a aby uvedený rozsudok zrušil a vec vrátil príslušnému všeobecnému súdu na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Krajský súd napadnutým rozsudkom zo 6. júna 2018 potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorý zamietol žalobu sťažovateľky na zaplatenie sumy 1 741 € s prísl. z titulu náhrady škody za úraz. V odôvodnení najmä uviedol:

«Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že dňa 11.9.2012 cez prestávku po 4. vyučovacej hodine došlo v triede u žalobkyne k poškodeniu zdravia tak, že žalobkyňa cez prestávku sotila školskú lavicu, ktorá spadla na jej ruku, následkom čoho sa jej zlomil palec ľavej ruky. V dôsledku tohto úrazu má žalobkyňa obmedzenie funkcie v poslednom medzičlánkovom kĺbe palca ľavej ruky. Žalobkyňa bola ihneď po úraze poskytnutá prvá pomoc a bola odvedená do Nemocnice [REDAKOVANÉ]. V čase a na mieste úrazu bol zabezpečený pedagogický dozor a žalobkyňa bola poučená o zásadách bezpečného správania vo vzťahu k úrazu na prvej triednickej hodine v školskom zariadení. Úraz nebol spôsobený ani ovplyvnený inou osobou. Predmetný úraz bol zaznamenaný ako registrovaný školský úraz a bol bez výhrad podpísaný zákonnou zástupkyňou žalobkyne... Žalobkyňa videla porušenie právnej povinnosti zo strany žalovanej v nezabezpečení vhodného prevedenia podlahovej plochy v triede základnej školy, ktorú žalobkyňa navštevovala, vrátane jej nesprávnej údržby, ako aj v nezabezpečení dozoru počas prestávky

a nezabezpečení sústavného dohľadu nad činnosťou žiakov. Skutočnosť, že podlaha v triede sa šmýkala, však vykonaným dokazovaním preukázaná nebola, a to ani výsluchom svedkov, ktorí síce tvrdili, že podlaha sa šmýkala, avšak odvodzovali to od skutočnosti, že podlaha sa leskla... Nebola preukázaná ani nevhodná údržba týchto podlahových plôch a pochybenia sa nezistili ani kontrolou Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v [REDACTED]. Bolo preukázané, že počas prestávky v triede bol zabezpečený pedagogický dozor. Vykonaným dokazovaním bolo tiež vyvrátené tvrdenie žalobkyne o porušení právnej povinnosti žalovanou spočívajúcom v porušení ustanovenia § 7 ods. 4 zákona číslo 245/2008 Z. z., s tým, že povinnosťou riaditeľa základnej školy je vydať školský vzdelávací program, nakoľko bolo preukázané, že bol vydaný Školský vzdelávací program pre 1. stupeň ZŠ - ISCED 1 platný od 1.9.2012, ktorý obsahuje všetky podstatné náležitosti v zmysle školského zákona, Školský poriadok pre školský rok 2012/2013, v ktorom sú o. i. podrobne rozobraté práva a povinnosti žiakov, ako aj Smernica o zaistení bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov v škole s účinnosťou od 1.9.2012. Navyše dňa 6.9.2012 boli žiaci vrátane žalobkyne riadne oboznámení s vnútorným školským poriadkom, ako aj s podmienkami na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov v škole a dňa 10.9.2012 bola o tomto na triednom rodičovskom združení oboznámená aj zákonná zástupkyňa žalobkyne.

Vecne argumentoval súd prvej inštancie tým, že nebolo zistené, že by na strane žalovanej došlo k protiprávnemu konaniu, ktorý ako jeden z predpokladov musí byť splnený pri uplatnení náhrady škody. S argumentáciou právnej zástupkyne žalobkyne, že v danom prípade sa jedná o objektívnu zodpovednosť školy, resp. zriaďovateľa za školský úraz, sa súd prvej inštancie nestotožnil, keď jednotlivé atribúty vzniku nároku na náhradu škody nie sú upravené v školskom zákone č. 245/2008 Z. z., preto je potrebné uplatniť Občiansky zákonník ako „lex generalis“, a to ustanovenia § 415 a ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa v konaní nepreukázala, že by žalovaná porušila akúkoľvek právnu povinnosť vrátane prevenčnej, príp. že by zanedbala náležitý dohľad. Pokiaľ ide o bezprostrednú príčinu vzniku úrazu, súd prvej inštancie mal za to, že tento vznikol žalobkyňi náhodou, ktorá ju postihla...

Odvolačný súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že pri vyhodnotení vykonaného dokazovania každého z vykonaných dôkazov jednotlivo i vo vzájomných

súvislostiach bolo v konaní dostatočným spôsobom preukázané, že žaloba žalobcu je dôvodná...

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie na prvom pojednávaní vo veci konanom dňa 22.10.2014 v zmysle ustanovenia § 118 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.6.2016 uviedol, že nesporným je úraz žalobkyne, sporným je zavinenie žalovanej a príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom, resp. zavinením žalovanej a škodou. Ako to vyplýva z obsahu zápisnice z tohto pojednávania konanom dňa 22.10.2014, súd prvej inštancie si svoju povinnosť v zmysle citovaného ustanovenia § 118 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.6.2016 splnil a informoval o rozsahu sporných a nesporných skutočností a dokazovania, pričom podľa vtedajšej právnej úpravy nemal súd prvej inštancie povinnosť uviesť, ako sa mu javí právne posúdenie veci, keďže povinnosť súdu uviesť predbežné právne posúdenie veci bola zavedená až s účinnosťou Civilného sporového poriadku, teda od 1.7.2016. Z uvedeného konštatovania súdu prvej inštancie však bolo zrejmé, že zodpovednosť žalovaného posudzuje ako subjektívnu zodpovednosť založenú na princípe zavinenia, čomu zodpovedal aj ďalší priebeh dokazovania v súdenom spore...

Z obsahu spisu je tak zrejmé, že súd prvej inštancie si splnil svoje povinnosti vyjadrené v ustanovení § 118 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.6.2016 a následne v ustanovení § 181 ods. 2 Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016, keď počas vedenia pojednávania vo veci uviedol, ktoré právne významné skutkové tvrdenia strán je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a predbežné právne posúdenie veci vrátane zmeny predbežného právneho posúdenia veci. V prípade odklonu od predbežného právneho posúdenia veci tento odklon aj náležite, hoci stručne, zdôvodnil. Na ostatnom pojednávaní konanom vo veci súd prvej inštancie výslovne vyzval prítomné právne zástupkyne strán na predloženie nových návrhov na dokazovanie vzhľadom na zmenu jeho právneho posúdenia veci...

S poukazom na uvedené je zrejmé, že pokiaľ si súd prvej inštancie splnil zákonom uloženú povinnosť postupovať v zmysle ustanovenia § 118 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.6.2016 a následne v zmysle ustanovenia § 181 ods. 2 Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016, neodňal tým stranám možnosť konať pred súdom a neporušil ich právo na spravodlivý proces, v dôsledku čoho ani preskúmané

rozhodnutie nie je nepredvídateľné a prekvapivé. Súd prvej inštancie dodržal zákonný postup vo veci, v zápisniciach o pojednávaní je zaznamenané aj splnenie si jeho poučovacej povinnosti, stranám vytvoril možnosť, aby po zmene jeho predbežného právneho posúdenia veci prispôbili ich ďalší procesný postup v konaní. Preto vzhľadom na individuálne okolnosti v prcskúmvanej veci možno dospieť len k jedinému záveru, že účel sledovaný týmito zákonnými ustanoveniami nebol zmarený a predvídateľnosť postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie bola zachovaná. Odvolací dôvod podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku nebol daný...

V prvom rade odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalobkyňa, ani žalovaná, v odvolacom konaní neuviedli žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré objektívne nemohli uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie a ktoré by splňali procesné podmienky uvedené v ustanovení § 366 Civilného sporového poriadku. Ak žalobkyňa v odvolaní poukazuje na nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov, resp. pochybenie pri vyhodnotení skutkového stavu, je potrebné uviesť, že odvolací súd je podľa ustanovenia § 383 Civilného sporového poriadku viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. V tomto prípade odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vykonal všetky relevantné dôkazy navrhnuté stranami, tieto dôkazy vyhodnotil a z hodnotenia dôkazov ustálil skutkový stav, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal...

Súd prvej inštancie si túto svoju povinnosť splnil, výsledky vykonaného dokazovania riadne vyhodnotil a na ich základe odôvodnil rozhodnutie, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje tak, ako už bolo uvedené vyššie. Odvolací súd ďalej uvádza, že vnútorné presvedčenie súdu (ako výsledok hodnotenia dôkazov) by sa totiž malo vytvárať na základe starostlivého uváženia a zhodnotenia dôkazov jednotlivo, aj v ich komplexnosti tak, aby vychádzalo z pravidiel formálnej logiky. Kontrola výsledku hodnotenia dôkazov, ku ktorým dospel súd, sa uskutočňuje najmä prostredníctvom inštitútu odôvodnenia rozsudku upraveného v ustanovení § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého má súd uviesť, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil...

V prejednávanej veci odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie vykonané dokazovanie vyhodnotil v zmysle zásad upravených v citovanom ustanovení § 191 Civilného sporového poriadku a vec aj správne právne posúdil. Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie o neexistencii zodpovednosti žalovanej za vznik škody na zdraví žalobkyne, keďže v konaní nebolo preukázané akékoľvek porušenie povinnosti zo strany žalovanej. Odvolací súd je zhodne so súdom prvej inštancie názoru, že v danej veci bolo podstatnou skutkovou okolnosťou tvrdenie žalobkyne o tom, že žalovaná sa dopustila porušenia právnej povinnosti spočívajúceho v nezabezpečení vhodného prevedenia a údržby podlahovej plochy v triede, v ktorej došlo k úrazu žalobkyne, v nezabezpečení dozoru počas prestávky a sústavného dohľadu nad činnosťou žiakov v škole. Je opäť treba zhodne so súdom prvej inštancie konštatovať, že obrana žalovanej v tomto smere vyznela presvedčivo, ako precízne a vyčerpávajúco vysvetlil súd prvej inštancie v odseku 35. napadnutého rozsudku. Rovnako odvolaciemu súdu nezostáva nič iné len konštatovať, že žalobkyňa neprodukovala ani žiadne relevantné dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia ohľadne porušenia právnej povinnosti žalovanej spočívajúcej v existencii takého úkonu, ktorý je v rozpore s objektívnym právom a z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa napriek márnemu poučeníu o jej dôkaznej povinnosti nepredložila súdu prvej inštancie a ani nenavrhol vykonať žiadne relevantné dôkazy preukazujúce protiprávne konanie alebo opomenutie toho, čoho malo byť v súlade s právom vykonané. Odvolacia námietka žalobkyne o neúplnom zistení skutkového stavu súdom prvej inštancie je tak nenáležitá.

Žiada sa dodať, že podľa ustálenej judikatúry dôkazné bremeno v prejednávanej veci v konaní o náhradu škody (teda, kde sa k zodpovednosti vyžaduje zavinenie) na preukázanie protiprávnosti úkonu spočíva na poškodenom, keďže protiprávnosť zákon nepredpokladá (injuria non praesumitur). Na to, aby sa úkon mohol kvalifikovať ako protiprávny, zákon vyžaduje porušenie právnej povinnosti, ktorá je uložená právnickej a fyzickej osobe. Právna povinnosť môže vyplývať priamo z právnych predpisov (Občiansky zákonník, iný všeobecne záväzný predpis), iných noriem (technické normy, interné smernice, bezpečnostné predpisy), zo zmluvy, iných právnych úkonov alebo z iných právnych skutočností...

... na základe skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie vychádzať z toho, že bezprostrednou príčinou poškodenia zdravia žalobkyne bolo jej konanie. Z hľadiska aplikácie ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka vzhľadom na spôsob vzniku úrazu,

nemožno podľa odvolacieho súdu vytýkať súdu prvej inštancie ohľadne jeho právneho názoru nesprávnosť. Stále platí, že v rozsahu, v akom bola škoda spôsobená vlastným konaním poškodeného, nesie ju sám (§ 441 Občianskeho zákonníka). Poškodenému sa pričítajú všetky okolnosti (i náhodné) na jeho strane, ktoré prispeli k škodlivému následku. Samotná okolnosť, že k poškodeniu zdravia žalobkyne došlo v dobe jej prítomnosti v škole, neznamená, že zodpovednosť žalovanej je absolútna...

V súvislosti s uvedenou námietkou treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci (omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav) je síce relevantným odvolacím dôvodom podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku, ale v danom prípade táto námietka nie je opodstatnená, pretože súd prvej inštancie jasne a dostatočne vysvetlil právne dôvody, pre ktoré žalobu zamietol. Základ žalobkyňou tvrdenej (v konaní nepreukázanej) zodpovednosti žalovanej za škodu na zdraví dovodil súd prvej inštancie z ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka. V tomto smere mu nemožno vytknúť žiadne pochybenie pri právnom posúdení veci.

Právna úprava náhrady škody v Občianskom zákonníku je všeobecnou úpravou náhrady škody v občianskoprávných vzťahoch (§ 1 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ ide o právnu úpravu náhrady škody v Občianskom zákonníku je treba zdôrazniť, že okrem všeobecnej zodpovednosti za škodu (§ 420, § 420a Občianskeho zákonníka), je právna úprava rozčlenená na osobitné druhy zodpovednosti (§ 421 až § 437 Občianskeho zákonníka). Za osobitný druh zodpovednosti je však treba považovať aj právnu úpravu, ktorá je predmetom právnej úpravy v Občianskom zákonníku, nie je však zaradená do vyššie uvedených ustanovení, ale vyplýva z právnej úpravy iných vzťahov upravených Občianskym zákonníkom alebo aj z iných právnych predpisov. Všeobecná zodpovednosť za škodu podľa § 420 Občianskeho zákonníka sa použije, ak konkrétny prípad spôsobenia škody nespadá pod niektoré iné ustanovenie Občianskeho zákonníka o náhrade škody, ktoré

ustanovuje osobitné podmienky (predpoklady) zodpovednosti za škodu, alebo ak zodpovednosť za škodu nie je osobitne upravená v ustanoveniach iného zákona tvoriaceho súčasť právneho poriadku Slovenskej republiky. Tento princíp sa uplatní aj v prípade zodpovednosti školy a školského zariadenia za škodu pri úraze dieťaťa alebo žiaka, ktorá mu vznikla pri výchove a vzdelávaní alebo v priamej súvislosti s nimi, keďže zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov neobsahuje osobitnú úpravu náhrady škody. Ustanovenie § 144 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov síce zakotvuje právo dieťaťa alebo žiaka na náhradu škody, ktorá mu vznikla pri výchove a vzdelávaní alebo v priamej súvislosti s nimi, avšak v žiadnom prípade nie je možné považovať ho za osobitnú úpravu náhrady škody za školský úraz. Nakoľko prípad zodpovednosti školy alebo školského zariadenia za školský úraz nie je osobitne upravený v uvedenom zákone (ani v inom právnom predpise), použije sa na daný prípad ustanovenie § 420 Občianskeho zákonníka o všeobecnej zodpovednosti za škodu. Keďže táto zodpovednosť spočíva na zavinenom spôsobení škody, je odvolacia námietka žalobkyne o objektívnej zodpovednosti žalovanej nenáležitá. Preto aj odvolávanie sa žalobkyne na eqvitu, resp. na dobré mravy, nie je na mieste...»

Ústavný súd zastáva názor, že argumentáciu krajského súdu možno považovať za dostatočnú a akceptovateľnú.

Na posúdenie ústavnosti vo vzťahu k odôvodneniu napadnutého rozsudku krajského súdu považoval ústavný súd za kľúčové zistenie, či spôsob, ktorým krajský súd zdôvodnil svoje rozhodnutie, je ústavne konformný. Ústavný súd preto zisťoval, či spôsob výkladu príslušných zákonných ustanovení, ktorým krajský súd zdôvodnil svoje rozhodnutie, vzhľadom na osvedčený skutkový stav nie je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu aplikovanej právnej úpravy.

Ústavný súd konštatuje, že právne závery krajského súdu nie sú poznačené arbitrárnosťou, sú logické, podložené poukázaním na konkrétne v konaní preukázané skutkové zistenia a aj plne ústavne akceptovateľné. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že nepovažuje výrok ani odôvodnenie rozsudku krajského súdu za zjavne

neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska za neospravedliteľné, resp. neudržateľné.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu ako odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu právny výklad a aplikácia predovšetkým ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu krajským súdom ako odvolacím súdom takéto nedostatky nevykazuje, preto nemožno tak, ako to žiada sťažovateľka, dospieť k záveru, podľa ktorého by napadnuté rozhodnutie malo byť arbitrárne či zjavne neodôvodnené.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. októbra 2018